

NATURA 2000

STANDARDOWY FORMULARZ DANYCH

DLA OBSZARÓW SPECJALNEJ OCHRONY (OSO)
DLA OBSZARÓW SPEŁNIAJĄCYCH KRYTERIA OBSZARÓW O ZNACZENIU
WSPÓLNOTOWYM (OZW)

I
DLA SPECJALNYCH OBSZARÓW OCHRONY (SOO)

1. IDENTYFIKACJA OBSZARU

1.1. TYP   **1.2. KOD OBSZARU**   **1.3. DATA OPRACOWANIA**   **1.4. DATA AKTUALIZACJI**
B   PLH020057   2006-01   2009-04

1.5. POWIĄZANIA Z INNYMI OBSZARAMI NATURA 2000

1.6. INSTYTUCJA LUB OSOBA ZBIERAJĄCA INFORMACJE:

K. Świerkosz, Muzeum Przyrodnicze UW., Wrocław; Wałbrzyski Oddział Pracowni na Rzecz Wszystkich Istot, Szczawno Zdrój; M. Rudy, C. Dziuba, Dolnośląski Ruch Ochrony Przyrody, Wrocław; J. Furmankiewicz, Instytut Zoologiczny UW., Wrocław.

1.7. NAZWA OBSZARU:

Masyw Chełmca

1.8. WSKAZANIE I ZAKLASYFIKOWANIE OBSZARU:

DATA ZAPROPONOWANIA JAKO OZW

2006-01

DATA ZATWIERDZENIA JAKO OZW

2008-12

DATA ZAKLASYFIKOWANIA JAKO OSO

DATA ZATWIERDZENIA JAKO SOO

2. POŁOŻENIE OBSZARU

2.1. POŁOŻENIE CENTRALNEGO PUNKTU OBSZARU

DŁUGOŚĆ GEOGRAFICZNA

E 16 12 32

SZEROKOŚĆ GEOGRAFICZNA

N 50 47 9

2.2. POWIERZCHNIA (ha):

1 432,4

2.3. DŁUGOŚĆ OBSZARU (km):

2.4. WYSOKOŚĆ (m n.p.m.):

MINIMALNA

475

MAKSYMALNA

869

ŚREDNIA

672

2.5. REGION ADMINISTRACYJNY (NUTS)

Kod	Nazwa regionu	%
PL517	Wałbrzyski	100

2.6. REGION BIOGEOGRAFICZNY

Nazwa regionu biogeograficznego
Kontynentalny

3. INFORMACJA PRZYRODNICZA

3.1. Typy SIEDLISK znajdujące się na terenie obszaru Natura 2000 oraz ocena znaczenia obszaru dla tych siedlisk

3.1.a. Typy SIEDLISK wymienione w Załączniku I Dyrektywy Rady 92/43/EWG

Kod	Nazwa siedliska	% pokrycia	Stopień Reprezen.	Względna powierzch	Stan zachow.	Ocena ogólna
6230	Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (Nardion - płaty bogate florystycznie)	1,10	A	C	B	B
6510	Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (Arrhenatherion elatioris)	25,90	A	C	B	B
8220	Ściany skalne i urwiska krzemianowe ze zbiorowiskami z Androsacion vandellii	0,02	A	C	A	A
8230	Pionierskie murawy na skałach krzemianowych (Arabisidion thalianae)	0,02	A	B	A	A
9110	Kwaśne buczyny (Luzulo-Fagenion)	30,10	A	C	A	A
9130	Żyzne buczyny (Dentario glandulosae-Fagenion, Galio odorati-Fagenion)	2,70	A	C	A	A
9180	Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stokach i zboczach (Tilio plathyphyllis-Acerion pseudoplatani)	4,40	A	B	A	A
91E0	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnenion)	8,20	A	C	B	B

3.2. GATUNKI, których dotyczy Artykuł 4 Dyrektywy Rady 79/409/EWG i gatunki wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG oraz ocena znaczenia obszaru dla tych gatunków

3.2.a. PTAKI wymienione w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG

KOD	NAZWA	OSIADŁA	POPULACJA			OCENA ZNACZENIA OBSZARU				
			Rozrodcza	Zimująca	Przelotna	Populacja	Stan zach.	Isolacja	Ogólnie	
A072	<i>Pernis apivorus</i>		+							C
A122	<i>Crex crex</i>		+							C
A215	<i>Bubo bubo</i>	+	+							C
A217	<i>Glaucidium passerinum</i>	+	+							C
A223	<i>Aegolius funereus</i>	+	+							C
A234	<i>Picus canus</i>	+	+							C
A236	<i>Dryocopus martius</i>	+	+							C
A320	<i>Ficedula parva</i>		+							C
A338	<i>Lanius collurio</i>		+							C
A379	<i>Emberiza hortulana</i>		+							C

3.2.b. Regularnie występujące Ptaki Migrujące nie wymienione w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG

KOD	NAZWA	OSIADŁA	POPULACJA			OCENA ZNACZENIA OBSZARU				
			Rozrodcza	Zimująca	Przelotna	Populacja	Stan zach.	Isolacja	Ogólnie	
A155	<i>Scolopax rusticola</i>		+							C
A207	<i>Columba oenas</i>		+							C

3.2.c. SSAKI wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG

KOD	NAZWA	OSIADŁA	POPULACJA			OCENA ZNACZENIA OBSZARU			
			Rozrodcza	Zimująca	Przelotna	Populacja	Stan zach.	Isolacja	Ogólnie
1308	<i>Barbastella barbastellus</i>	1-5i				C	B	C	B
1318	<i>Myotis dasycneme</i>	3i				C	B	C	C
1323	<i>Myotis bechsteinii</i>	1-5i				C	B	C	B
1324	<i>Myotis myotis</i>	30i				C	B	C	B

3.2.d. PŁAZY i GADY wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG

KOD	NAZWA	OSIADŁA	POPULACJA			OCENA ZNACZENIA OBSZARU			
			Rozrodcza	Zimująca	Przelotna	Populacja	Stan zach.	Isolacja	Ogólnie

3.2.e. RYBY wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG

KOD	NAZWA	OSIADŁA	POPULACJA			OCENA ZNACZENIA OBSZARU			
			Rozrodcza	Zimująca	Przelotna	Populacja	Stan zach.	Isolacja	Ogólnie

3.2.f. BEZKRĘGOWCE wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG

KOD	NAZWA	POPULACJA			OCENA ZNACZENIA OBSZARU			
		OSIADŁA	MIGRUJĄCA		Populacja	Stan zach.	Izolacja	Ogólnie
			Rozrodcza	Zimująca	Przelotna			

3.2.g. ROŚLINY wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG

KOD	NAZWA	POPULACJA			OCENA ZNACZENIA OBSZARU			
		Populacja			Populacja	Stan zach.	Izolacja	Ogólnie

3.3. Inne ważne gatunki zwierząt i roślin

PTAKI

Populacja Motywacja

SSAKI

Populacja Motywacja

Eptesicus nilssonii
Eptesicus serotinus
Glis glis
Myotis brandtii
Myotis daubentonii
Myotis mystacinus
Myotis nattereri
Nyctalus leisleri
Pipistrellus nathusii
Pipistrellus pipistrellus
Plecotus auritus

P A
P C
P A
P C
P C
P C
P C
P A
P C
P C
P C

PŁAZY

Populacja Motywacja

GADY

Populacja Motywacja

RYBY

Populacja Motywacja

BEZKRĘGOWCE

Populacja Motywacja

ROŚLINY

Populacja Motywacja

Allium ursinum
Asarum europaeum
Asplenium viride
Carlina acaulis
Cirsium helenioides
Colchicum autumnale
Convallaria majalis
Dactylorhiza majalis
Daphne mezereum
Dentaria enneaphyllos
Epipactis helleborine
Festuca altissima
Frangula alnus
Galium odoratum
Galium rotundifolium
Hepatica nobilis

P D
P D
P D
P D
P D
P D
P D
P D
P D
P D
P D
P D
P D
P D
P D
P D

<i>Lilium martagon</i>	P	D
<i>Listera ovata</i>	P	D
<i>Pedicularis sylvatica</i>	P	D
<i>Polypodium vulgare</i>	P	D
<i>Primula elatior</i>	P	D
<i>Trollius europaeus</i>	P	D
<i>Vinca minor</i>	P	D

4. OPIS OBSZARU

4.1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA OBSZARU

Klasy siedlisk	% pokrycia
Lasy iglaste	16 %
Lasy liściaste	8 %
Lasy mieszane	40 %
Siedliska łąkowe i zaroślowe (ogólnie)	6 %
Siedliska rolnicze (ogólnie)	30 %
Suma pokrycia siedlisk 100 %	

OPIS OBSZARU

Szczytowe partie Masywu Chełmca w większości porośnięte są dobrze i doskonale zachowanymi zbiorowiskami lasów liściastych. Złożem geologicznym są porfiry podlegające procesom wietrzenia i tworzące na stokach północnych rumowiska porośnięte lasami jaworowymi i bukowymi. Na północnym stoku Chełmca Małego tworzą się wsięki. Wykształciła się tam żyzna buczyna (oddz.190). Jaworzyna wykształciła się i zachowała na najbardziej stromym północnym i północno-wschodnim stoku Chełmca (pd. część oddz.188 oraz pn.-wsch. część 187, zach. 181, wsch. 195, pn. 192). Jest to miejsce gniazdowania i żerowania wielu gatunków ptaków i nietoperzy. Na północ od kopuły Chełmca znajduje się kompleks łągów podgórskich z dobrze zachowanym runem i rozciągających się na dużej powierzchni nad siecią drobnych strumieni oraz obszarów nieleśnych - łąk świeżych, sudeckich muraw bliźniczkowych oraz pionierskich muraw na skałach krzemianowych. Te tereny otwarte są terenem gniazdowania dla takich gatunków jak przepiórka, derkacz, srokosz, strumieniówka oraz żerowiskowym dla gatunków gniazdujących w lasach Masywu Chełmca - takich jak trzmielojad, puchacz, kruk, siniak, jastrząb, krogulec. Obszar stanowi ważną ostoję bioróżnorodności w silnie zmienionych przez przemysł i urbanizację rejonów Wałbrzycha. Charakteryzuje się cennym zespołem przadkich ptaków łągowych.

Na północ od Masywu Chełmca - przy dzielnicy Szczawna Zdroju - Konradowie- znajdują się sztolnie będące miejscem zimowania rzadkich gatunków nietoperzy.

4. OPIS OBSZARU

4.2. WARTOŚĆ PRZYRODNICZA I ZNACZENIE

Obszar kluczowy dla zachowania priorytetowego siedliska jaworzyn miesięcznicowych w Sudetach, obejmuje 20% znanego z literatury arealu tego podtypu siedliska. Są one wykształcone w stanie dobrym i bardzo dobrym, z pełnym zestawem gatunków charakterystycznych. Poza tym obszar ten jest bardzo ważny dla zachowania pełnej zmienności buczyn sudeckich. Występują tu bardzo dobrze wykształcone i zachowane kwaśne buczyny sudeckie, a także bardzo ciekawe powierzchnie żyznych buczyn wytworzonych na wysiękach na podłożu powstałym w kwaśnej skale macierzystej.

4.3. ZAGROŻENIA

Intensywny i niezorganizowany ruch turystyczny, plany udostępnienia północnych stoków (z siedliskami priorytetowej jaworzyny miesięcznicowej i podgórskiego łągu jesionowego) dla intensywnego ruchu narciarskiego. Groźba wyrębu drzewostanów jaworowych oraz intensywna gospodarka leśna, niekontrolowany ruch zimowy w sztolniach.

4.4. STATUS OCHRONNY

OchK Masywu Chełmca i Trógarbu 80%.

4.5. STRUKTURA WŁASNOŚCI

Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych we Wrocławiu, ul. Grunwaldzka 90 - Nadleśnictwo Wałbrzych ul. Miła 2, 58-370
Boguszów Gorce
Gmina Boguszów Gorce
Gmina Wałbrzych
Gmina Szczawno Zdrój
Właściciele prywatni

4.6. DOKUMENTACJA - ŹRÓDŁA DANYCH

Dziuba C. ? Dane niepublikowane.

Furmankiewicz J. ? Dane niepublikowane.

Jankowski W. (red.) ? Inwentaryzacja przyrodnicza gminy Szczawno Zdrój.

Rudy M. ? Dane niepublikowane.

5. STATUS OCHRONNY OBSZARU ORAZ POWIĄZANIA Z OSTOJAMI CORINE BIOTOPES

5.1. DESYGNOWANE FORMY OCHRONY NA POZIOMIE KRAJOWYM I REGIONALNYM:

KOD % POKRYCIA

PL04%

5.2. POWIĄZANIA OPISANEGO OBSZARU Z INNYMI TERENAMI:

desygnowanymi na poziomie krajowym lub regionalnym

KOD FORMY OCHRONY	NAZWA OBSZARU	TYP RELACJI	% POKRYCIA
PL04	<i>Masywu Chełmca i Trógarbu</i>	*	

desygnowanymi na poziomie międzynarodowym

NAZWA STATUSU OCHRONY	NAZWA OBSZARU	TYP RELACJI	% POKRYCIA
-----------------------	---------------	-------------	------------

5.3. POWIĄZANIA OPISANEGO OBSZARU Z OSTOJAMI CORINE BIOTOPES:

KOD CORINE	TYP RELACJI	% POKRYCIA
------------	-------------	------------

6. DZIAŁALNOŚĆ CZŁOWIEKA NA TERENIE OBSZARU I W JEGO OTOCZENIU **I INNE CZYNNIKI WPŁYWAJĄCE NA TEN OBSZAR**

6.1. GŁÓWNE CZYNNIKI I RODZAJE DZIAŁALNOŚCI CZŁOWIEKA ORAZ PROCENT POWIERZCHNI OBSZARU IM PODLEGAJĄCY

Wpływy i działalność na terenie obszaru:

kod	nazwa	intensywność	% obszaru	wpływ
160	<i>Gospodarka leśna - ogólnie</i>	B	80	0
490	<i>Inne rodzaje aktywności człowieka związane z urbanizacją, przemysłem etc.</i>	C	15	0
501	<i>Ścieżki, szlaki pieszce, szlaki rowerowe</i>	C	50	0
622	<i>Turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotoryzowanych</i>	C	50	0

Wpływy i działalność wokół obszaru:

kod	nazwa	intensywność	% obszaru	wpływ
490	<i>Inne rodzaje aktywności człowieka związane z urbanizacją, przemysłem etc.</i>	B		0

6.2. ZARZĄDZANIE OBSZAREM

SPRAWUJĄCY NADZÓR (INSTYTUCJA LUB OSOBA):

ZARZĄDZANIE OBSZAREM I PLANY:

7. MAPY OBSZARU

Mapy fizyczne obszaru

Numer mapy	Skala	Projekcja	Opis
M-33-45-C	1: 50000	PUWG 1992	Yes

Zdjęcia lotnicze obszaru

Numer	Obszar	Temat	Data
-------	--------	-------	------

8. ZDJĘCIA OBSZARU

Numer	Obszar	Temat	Autor	Data
-------	--------	-------	-------	------

4. OPIS OBSZARU

4.7. HISTORIA